

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za polleta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in upravn.
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon šte. 30.

Naše severne meje.

V mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo je meja proti Jugoslaviji določena po naslednjih načelih:

Meja bo šla od Kepe (severno od Dovjega) — Osojsko jezero; dalje bi tvorile mejo dosežanje meje celovškega, šentvidskega in velikovškega glavarstva do višine Spika (Speikogel), severovzhodno od Svinca. Od tu bi šla meja proti jugovzhodu med St. Pavlom in Labudom do Kurjega vrha (na štajerski meji severno od Dravograda in vzhodno od Labuda).

Na štajerskem bo tvorila mejo po večini

dosedanja demarkacijska črta. Od Radgone bo šla meja naravnost proti severu do Sv. Ane pri Gleichenbergu. Od tu pa dalje proti severovzhodu do St. Gotarda. Celo Prekmurje je jugoslovansko.

Na ta način bi dobili Celovec, Gospo Sveto, Velikovec, Labud, Dravograd, Maribor, St. Ilj.

Izgubili bi pa na Koroškem predvsem vso Ziljsko dolino z Beljakom, St. Pavel, Lučane, Špilje in Cmurek. Tudi železnica iz Radgone v Špilje bi postala nemško-avstrijska.

Koroški begunci za popolno osvoboditev Koroške.

LDU. Belgrad, 3. junija. Odbor koroških beguncev v Ljubljani brzojavlja: Vzdoroščeni po lepih uspehih osvobodilne akcije na Koroškem, se zahvaljujemo Srbom na bratski pomoči in prosimo, da ne popuste, dokler niso oti vsi Slovenci izpod težkega nemškega

jarma. Mir, red in varnost življenja in imetka na Koroškem so mogoči le, ako zasedejo jugoslovanske čete Celovec, Beljak in Ziljsko dolino. Prosimo tedaj za nadaljno izdatno pomoč.

Prosvetni minister za slovensko vseučilišče.

Ljubljana, 5. junija. Poverjenik dr. Verstovšek je prejel tole brzojavko:

Belgrad: Zahvalim za pozdrav slavnosti ob otvoritvi tehničnih tečajev v Ljubljani. Pri družujem se z iskreno željo, da bi prinašali ti tečajji čim več sadu onemu delu našega naroda, ki mu ni dosedaj dovolila neprijateljska

zavist, da bi se razvil do viška kulturne moči. Bodite uverjeni, storiti hočem, da bo mogoče otvoriti čimprej v Ljubljani najvišji kulturni zavod — vseučilišče: vaše sanje — vaše želje.

Minister za prosveto: Ljubomir Davidovič.

Kaj naj sodimo o naši severni meji?

Mnenje poverjenika dr. Verstovška.

Danes dopoldne je naš urednik imel pri-ko govoriti s povernikom za uk in bogostastje dr. Karlom Verstovškom o določenih mejah na severu.

Na štajerskem.

> Kot štajerski Slovenec ste, gospod poverjenik, v prvi vrsti interesirani na štajerskih mejah proti Nemcem. Kaj sodite o tem?

> Kar se štajerske tiče, ne moremo pri-mati odločitve glede izgube Špilj in železnice iz Radgone. Na ta način je ves ljuto-merski okraj in celo Prekmurje odrezano od jugoslovanskega zaledja, ker je navezano le na to železnico. Dokler ti kraji nimajo zveze preko Slovenskih gor in dokler ni Ljutomer zvezan z Ormožem, je ta rešitev za nas nepremisljiva. Zato moramo odločno zahtevati: Če nam že ne priznajo nemškega ozemlja,

po katerem teče železnica Radgona—Špilje, naj se Jugoslaviji izroči brez vsakega pri-držka ta železnična proga, dokler nimamo druge zveze.

Odločno pa moramo ugovarjati, da bi poskušali odcepiti od jugoslovanskega ozem-lja Soboto. Prav tako mi ni jasno, kaj je z občinama Gradišče in Kapla, ki spadata v lipniški okraj. Tudi ti dve občini spadata etno-grafske slovenskemu ozemlju. Zato s popolno pravico zahtevamo, da Gradišče in Kapla prisodijo nam, tembolj, ker sta obe občini s Soboto vred že pod staro Avstrijo spadali v slovenski volilni okraj.

Na Koroškem.

> Ali moremo biti z obljubljenimi rešitvijo meja na Koroškem zadovoljni?

> Nikakor ne! Splošen utis je ta, da nas

ta rešitev ne sme in ne more zadovoljiti! K slovenskemu delu Koroške spada kot bistven del Celovec, ki leži na slovenskem ozemlju je bil umetno germaniziran šele zadnjih 50 let. Poročilo o tem delu naših meja je tako ne-jasno, da moramo sumiti, kakor bi hoteli z nami v tem oziru šele barantati. — Ne gre, da bi najbolj zaveden del koroškega sloven-skega ljudstva, beljaška kotlina in Ziljska do-lina bil žrtvovan Nemcem na ljubo Italijancem. Sicer sem pa prepričan, da bosta razum in dejanski položaj, ki je ustvarjen z zasedbo koroških slovenskih krajev po jugoslovanskili četah, primorala rešiti to vprašanje v našem smislu.

> Kaj razumete pod formulo »s pridržkom«?

> Meni se zdi, kakor sem že poprej ome-nil, da bodo skušali pod pritiskom Lahov z nami barantati. To kaže tudi dejstvo, da se italijanski general Segre sam zanima za po-gajanja med nami in Nemci, ki se radi pre-mirja vrše sedaj v Kranju. Ni dvoma, da bo-do Italijani skušali Nemcem rešiti Beljak in Celovec.

> Kaj pa ljudsko glasovanje? Je li to mož-no in za nas sprejemljivo?

> Na eventuelni plebiscit bi Slovenci mogli privoliti le v najskrajnejšem slučaju. In še to le po tem, če se ima plebiscit izvršiti po nekaj letih, ko bo to ozemlje ves čas od Ju-goslovancev zasedeno in od nas upravljano. Po mojem mnenju bo glavna naloga na Koroškem rešena s tem, da naše čete te jugoslovanske kraje pravočasno zasedejo.

Proti Italiji.

> Lahko si mislimo, kako bodo določene naše meje z Italijo.

> Da! In zato vlada povsod v narodnih krogih največje ogorčenje glede meje proti Italiji. Prepričani smo, da je to stanje ne-vzdržljivo in da ne bo preteklo pet let, ko bodo rešeni naši najbolj zavedni rojaki Go-riške in Primorja. Ves svet bo uvidel, da niso bile le besede in prazne trditve, ko smo na-glašali, da se s takimi mejami ustvarja druga Macedonija, ki bo vedno povod za medna-rodne konflikte. Ljudstvo se ne da ukloniti pod italijanski jarem, in danes manj kot kdaj poprej. Dogodki prihodnjih let bodo dokazali, da niso bile prazne grožnje ali spletke, če smo ves čas opozarjali na nevzdržnost name-ravane meje z Italijo. Naj bi tega dokaza svet ne moral predrago plačati!

Najbolj nesrečno rešitev so našli glede Reke. Nemogoče je, da bi se Reka gospodarsko mogla sama vzdrževati, posebno, ker bi imela večne spore z Jugoslavijo in Italijo. Na-ravnost gorostasna nesmisel pa je, kako se sestavi upravni svet. Kaj išče Mažar na Reki? Najskrajnejša koncesija naša bi mogla biti: Samostojna Reka z lastno upravo do končnega plebiscita.

Iz vsega je razvidno, da je ta mirovna pogodba le rezultat kompromisov, ki pa niso bili na mestu, ker bi pri tej stvari morali od-ločevati edino le pravični narodni, etnografski in gospodarski razlogi.

Mirovni pogoji Nemški Avstriji. Trgovsko-politična določila.

LDU Dunaj, 4. junija. (ČTU) V tistem delu osnutka za mirovno pogodbo, ki so ga izročili zastopnikom Nemške Avstrije, ni nobene določbe glede priključitve Nemške Avstrije k Nemčiji ne v pozitivnem, ne v negativnem zmislu. — Najvažnejša trgovsko-politična določila so ta-le: Avstrija mora enostransko dati prednosti, in sicer najprej za pet let, potem pa, ako to sklone svet zveze narodov, tudi za daljšo dobo. Izvzete iz teh prednosti so morebitne carinske prednosti med Avstrijo ter Ogrsko in Čehoslovaško, in sicer za pet let. Prednosti v pomorskem dovozu obveljajo sorazmerno s carinami tri leta. L. 1914 določene carine se tekom 6 mesecev ne smejo zvišati. Pogodbene carine za sadje, sočivje, olivno olje, jajca, prašiče in prašične izdelke se tekom treh let ne smejo zvišati. Vsaka izmed sovražnih sil bo tekom šestih mesecev Avstriji sporočila, katere izmed prejšnjih pogodb imajo obveljati tudi še nadalje. Te, kakor ostale določbe o trgovskih odnosih in o državnih pogodbah se skladajo z določbami mirovnih pogojev, izročenih Nemčiji. Potemtakem mora Avstrija prednost dati tudi narodnostnim državam, nastalim na ozemlju nekdanje monarhije. — Odstavek III. osnutka za mirovno pogodbo glede dolgov se ujema z mirovnimi pogoji, ki so jih bili izročili Nemčiji. — Prav tako se s tedanjimi določili sklada tudi odstavek IV., ki govori o lastninskih pravicah. Razločki so ti-le: Člen 297 je pomnožen z dostavkom, da premoženjski davki ne sme zadevati pripadnikov aliranih in asociiranih držav. Člen 298. je dopolnjen s

pristavkom, da so po 1. novembru 1918 storjeni ukrepi gospodarske vojne neveljavni. — Določila o železnicah, vodnih poteh in pristaniščih se v obče skladajo z nemškimi mirovnimi pogoji. Določeno je, da mora Avstrija dati enostranske prednosti in da je dolžna dopuščati, da entente države na njenem ozemlju grade železnice. Posebej se omenjata železniška proga čez Predel in ona čez Raschen, h katerima mora Avstrija prispevati. Avstrija dobi prost dohod k Adriji. V splošnih izrazih govori osnutek o svobodi tranzita k Adriji in od nje ter v pristanišča bivše monarhije. Čehoslovakom dovoljuje osnutek, da smejo lastne vlake voditi po progah Požun (Bratislava) - Reka ter Budjevice-Linc-Trst. Prav tako smejo Čehoslovaki prek avstrijskega ozemlja speljati poštno in brzojavne proge. — Bistvena določila glede vojnih ujetnikov in civilnih internirancev so ta-le: Vojni ujetniki in civilni interniranci se bodo, ko pogodba obvelja, čimpreje vrnili v domovino. Troške za odpravo v domovino bo morala plačati Avstrija. Podrobnosti, kako se ima izvršiti njihov pvrtek v domovino, bo določila iz zastopnikov Avstrije ter udeleženih držav sestavljena komisija. Domov poslani bodo vojni ujetniki oziroma interniranci, ki jim je bila naložena disciplinarna kazen, sodno kaznovani pa se morejo pridržati. Povračilo izdatkov za vzdrževanje se odpovesta obe strani. Avstrijski general Slatin je dobil dovoljenje, da se sme v kratkem ustno sporazumeti s komisijo, ki se v imenu alirancev briga za vojne ujetnike.

Iz narodnega predstavništva.

Belgrad, 2. VI. 1919.

Strankarski boj se je v zbornici nekako umiril. Zdi se, da stojijo vsi poslanci pod utisom vesti, ki prihajajo iz Pariza in so silno neugodne za nas Slovence na Korškem in v celnem Primorju, pa tudi za Srbe v Banatu in še bolj v Baranji. »Jugoslov. klub« zboruje in se posvetuje že več časa da najde najboljšo rešitev v sedanjih usodepolni situaciji našega naroda.

V torkovi seji se je obravnavala na široko interpelacija poslanca Ribarca, ki zahteva, naj se vodi preiskava proti vsem državljanom iz Srbije, kateri so za časa okupacije podpirali tuje oblasti s tem, da so kot liferantje pomagali okupacijskim oblastim sovražnikov. Zbornica je soglasno sprejela predloženi dnevni red z dodatkom, ki so ga zahtevali črnogorski poslanci, naj se ravno tako postopa tudi v Črni gori.

Reka samostojna država.

Belgrad, 4. junija. (Izvirno.) Zunanje ministrstvo je prejelo danes šifrirano brzojavko, ki naznanja, da bo Reka z zaledjem, Sušakom, Bakrom in delom Istre postala posebna država pod vladno direktorijo, ki bo sestavljen iz 2 Italijanov, 1 Jugoslovana, 1 Mažara in 1 reškega meščana.

Mirovna pogodba z Ogrsko.

LDU Bern, 4. junija. (ČTU.) »Journal des Debats« poroča: Mirovna pogodba z Ogrsko je dokončana in se objavi šele po podpisu miru z Nemško Avstrijo. Zvezne vlade se ne

Finančni minister je v zadnji debati pojasnil težave in nedostatke pri dobavi soli, duhana in petroleja ter drugih življenjskih potrebščin. Naravnost neverjetno je, kakšne težkoče so povsod, vse to so posledice popolnega izčrpanja vsled dolgotrajne svetovne vojne.

Trgovinsko ministrstvo je sporazumno z min. za prehrano in za finance sklenilo z Nemško Avstrijo, z Rumunijo in posebej Ameriko posebne pogodbe za dobavo petroleja in bencina ter surovega olja in soli. V Rumunijo in Nem. Avstr. moramo dati fižol, svinj itd., da dobimo sol, petrolej in druge potrebščine.

V »Demokr. klub« so se zadnji čas vršile izpremembe; izstopilo je nekaj članov. Sliši se, da jih izstopi še nekaj.

bodo pogajale z Ogrsko. Ako dotlej ne bo druge vlade, bo konferenca v obliki dekreta sporočila Ogrski mirovne pogoje in jih nato izvedla.

Iz Čehoslovaške.

LDU, Dunaj, 4. junija. (ČTU.) Po zadnjih poročilih se je položaj na Slovaškem izboljšal. Napredovanje mažarskih rdečih gard je ustavljeno.

LDU Dunaj, 4. junija. (ČTU.) Socialistični blok je bil danes pri Masaryku v avdienci in je izrazil, da se strinja s predsednikovo politiko, ki meri na ujedinenje nastop vseh strank. — »Pravo Lidu« piše z ostrimi besedami proti Beli Kunu. Očita mu, da so mažarski komunisti vrgli krinko z obraza in da so prelomili dano obljubo, ker so se Mažari zavezali, da ne bodo s sovražnostmi nastopali proti Čeho-

slovaški. Čehoslovaška vsled tega pred ne-liko tedni ni dovolila mažarskim aristokratom z Batthyanyem na čelu, da postavijo na Slovaškem protiboljševsko vojsko z 2000 častniki. — Klofač je pojasnil zastopnikom časopisja položaj na Slovaškem in jih naprosil za krepko podporo. Tudi šef generalnega štaba Pelel je obljubil v svojem govoru, da bo že v nekoliko dneh mogoče sovražnika, ki je zakrivil silna grozodejstva, s pomočjo ententnih čet poraziti.

»Temps« za nemški Celovec.

LDU St. Germain, 4. jun. (ČTU.) »Temps« se zavzema za izboljšanje koroških mej v korist Nemške Avstrije. Del celovske kotline v mestom Celovcem naj bi pripadal Nemški Avstriji. »Oevre« obeta Nemški Avstriji, da bodo z njo v finančialnem oziru obzirno ravnali.

Avstrijski Nemci se posvetujejo.

LDU Dunaj, 4. junija. (ČTU.) Predsednik Seitz in državni tajnik za zunanje stvari dr. Bauer ter podkancler Fink so odpotovali v Feldkirch, da se tamkaj posvetujejo s kanclerjem Rennerjem. Na soboto je sklicano narodno predstavništvo, da sprejme poročilo o mirovnih pogojih na znanje.

Rumunija.

LDU, Bukarešta, 2. junija. (RDU, Dacla.) Rumunska kraljeva dvojica se je s svojega potovanja po Erdejskem in po osvobojenem doslej ogrskem ozemlju vrnila v Bukarešto. Na kolodvoru so jo sprejeli vsi ministri. Častna stotinja ji je izkazala čast.

LDU, Bukarešta, 2. junija. (RDU, Dacla.) Včeraj se je odtod v Pariz odpeljala vojaška deputacija, da se tam udeleži tekme medaliranih čet.

Iz pokrajine.

k Umri je v Gornjem Gradu g. dekan Dovnik. Pogreb bo v petek ob pol 11. N. v m. p.

k Iz Istre. Poročila se je dne 28. maja gđc. Pavla Christof, učiteljica v Hrušici pri Podgradu, hčerka tukajšnjega lastnika in ravnatelja zasebnega zavoda, Josipa Christofa, z g. Gušti Ribaričem iz znane narodne rodbine iz Vodic. Mlademu jugoslovanskemu paru obilo sreče!

na ravnateljstvo.

k Na naslov preživljanske komisije v Ljubljani. Velika množina prošelj leži že skoro pol leta pri tej komisiji za preživljanje v Ljubljani. So žene, ki imajo moze v laškem ali ruskem ujetništvu, ki čakajo s svojimi nedraslimi otroci na podporo, a brez uspeha. Že parkrat so nekatere obnovile svoje prošnje in prosile, naj bi se hitro rešile, toda zaman. Na okrajnem glavarstvu jim pravijo, da sami ne morejo ničesar ukreniti, vzrok za kasnitve tiči pri gospodi v Ljubljani. Osirotele družine naj strdajo, gospodom pri komisiji se pa nič ne mudi, ker gotovo ne žive v pomanjkanju. Zahtevamo, da se prošnje hitro rešijo. Če je prošelj veliko, naj se tej komisiji prideli več uradnikov za ta čas.

k Denarni zavodi na Slovenskem. V smislu sklepa zastopnikov denarnih zavodov z dne 14. marca t. l. se na binkoštno soboto, dne 7. t. m. po denarnih zavodih na Slovenskem ne bo poslovalo in so zavodi ves dan zaprti.

k Osnutek reforme zakona o delavskem bolništem in neugodnem zavarovanju, ki ga

je izdelalo ministrstvo za socialno politiko v Belgradu, je dala Zveza bolniških blagajn prevesti na slovenski jezik in izide prihodnje dni v natisu. Knjiga bo obsegala do 100 strani in bo veljala 20 K s poštnino vred, na kar se opozarjajo zlasti bolniške blagajne, strokovne organizacije, uradi, zdravniki in vsi, ki se bavijo s socialnimi vprašanji. Naročila je naslovljati: Zveza bolniških blagajn v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, I. nadstr.

k Železnice v Srbiji. Večja dela na železniskih progah Niš-Lapovo-Belgrad so dogotovljena in je odprt promet na progah Skoplje-Niš, Niš-Stalac, Solun-Skopje-Niš-Plana-Smederevo, kakor tudi na vseh ozko-tirnih železnicah. Dela v valjskem predoru in na viaduktu so v polnem teku ter bodo v dveh mesecih dogotovljena. Upati je, da bo železniški promet v celi Srbiji vzpostavljen v dveh mesecih. Dela na savskem mostu se bližajo koncu. Polovico mostu je že narejenega. Ravno tako je tudi že dogotovljen del proge Lapovo-Jagodina. Dne 6. t. m. bodo izročene prometne proge, ki so v neposredni zvezi z železnico Smederevo-Lapovo-Kragujevac.

k Prepovedan izvoz surovin. Iz Belgrada poročajo, da je ministrski svet prepovedal izvoz surovin v sovražne države, pred vsem surove kože.

k Trgovska pogajanja z Italijo. Iz Belgrada poročajo, da je šef centralnega urada za trgovino z nozemstvom, dr. Slokar, odpoval v Trst v svrhu trgovskih pogajanj z Italijo.

Iz Ljubljane.

I Brunislav Nušić. Včeraj zvečer ob 8. uri je imel v opernem gledališču srbski pisatelj g. Branislav Nušić predavanje o tragediji srbskega naroda. Gledališče je bilo zasedeno do zadnjega kotička in je g. predavatelj po zdravljaljo z velikim navdušenjem ter sledilo z zanimanjem predavanju, v katerem nam je odlični gost orisal veliko trpljenje naših bratov, ki nima primere v zgodovini. Njegovo predavanje so prepletali lepi, plastični, umetniški opisi in slike grozot onih dni. Za to predavanje smo mu zelo hvaležni in želimo le, da vidimo tega najpopularnejšega in najplodovitejšega srbskega pisatelja in dramatika še večkrat v naši sredi; dobro bi bilo, da se bolj seznanimo tudi z njegovimi leposlovnimi deli; širšemu našemu občinstvu je še skoraj docela nepoznan.

I Vaja orkestralnega društva »Glasbene Matic« se vrši v petek 6. t. m. in ne v soboto kot domeni.

I Razpis profesorjskih mest. Na državni obrtni šoli v Ljubljani je razpisanih za prihodnje šolsko leto devet učnih mest IX., oziroma VIII. čin. razreda, in sicer: troje učnih mest za stavbne inženere, troje učnih mest za strojne inženere, eno učno mesto za inženerja-elektrotehniko, eno učno mesto za dekorativno in figurarno risanje in eno učno mesto za obrtno-trgovske predmete. Prošnje je vložiti do konca tega meseca potom šolskega ravnateljstva na poverjeničstvo za uk in bogočastje.

I Služba pisarniškega oficijanta ali oficijantke je razpisana na državni obrtni šoli v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 20. junija t. l.

I Poziv. Na podlagi navedbe poverjeničstva deželne vlade za notranje zadeve v Ljubljani z dne 31. maja 1919, št. 4470/pr., policijsko ravnateljstvo razglasuje, da se morajo takoj na policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, II. nadstropje, soba št. 12, prijaviti sledeče osebe pri družinah, pa družinski predstojniki, s tozadevno izdanimi modrimi zglasilnicami, in sicer: 1. vsi pripadniki Nemčije, Nemške Avstrije, Ogrske, Bolgarske in Turčije; 2. vse osebe nemške in mažarske narodnosti, ki niso vsaj 30 let že pristojni v katerikoli občini sedanjega kraljestva Srbov, Hrvatov in Sloven-

cev, in 3. vsi odslovljenci iz javne službe in njih svojci. Potrebne zglasilnice so na razpolago na vseh stražnicah in v zglaševalnem uradu. Prestopke te navedbe se bo kaznovalo po § 9. zakona z dne 5. maja 1869, dr. zak. št. 66, z globo do 2000 K ali zaporom do šestih mesecev. — Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, dne 4. junija 1919.

I Brivnice bodo odprte na binkoštno nedeljo do 12. ure opoldan, na binkoštni ponedeljek pa cel dan zaprte.

I Odkladanje smeti na prepovedanih prostorih. Nekatero stranko stresajo smeti in druge odpadke kar na cesto ali na kup na druge prostore, zlasti pa na bregove Ljubljane. To je sploh prepovedano, sedaj v poletnem času pa radi povzročenega smrada za zdravje izredno nevarno. Smeti, pepel in druge suhe odpadke je oddati na mestni voz, ki naznanja svoj prihod. Kdor se ne bo pokoril temu opominu, bo strogo kaznovan po § 109 cestn. pol. reda.

Repertoir narodnega gledališča.

Drama.

Dne 5. junija, četrtek, popoldne: »Krojaček junaček«, dijaška predstava izven abon.

Dne 5. junija, četrtek, zvečer: »Za hčer. Amnestija«, A 62.

Dne 6. junija, petek: Zaprto.

Dne 7. junija, sobota: »Za hčer. Amnestija«, C 62.

Dne 8. junija, nedelja, popoldne: »Veriga«, znižane cene. Izven abon.

Dne 8. junija, nedelja, zvečer: »Pelikan«. Izven abon.

Dne 9. junija, ponedeljek: Zaprto.

Dne 10. junija, torek: »Za hčer. Amnestija«, B 62.

Dne 11. junija, sredo: »Listnica Boubouroche«, A 63.

Opera.

Dne 5. junija, četrtek: Madame Favart, C 2/61.

Dne 6. junija, petek: zaprto.

Dne 7. junija, sobota: Zongler, B 2/60.

Dne 8. junija, nedelja: Prodana nevesta. Izven abon.

Dne 9. junija, ponedeljek, »Madame Favart«. Izven abon.

Dne 10. junija, torek, »Bajaci« in »Evelina«, A 3-55.

Dne 11. junija, sredo, »Zongler«, C 2-60.

Po svetu.

s Čuden dogodek. Peljali smo se po železnici. Eden izmed potnikov se ej dygnil z največjim mirom in z odločno kretnjo potegnil za varnostno zavoro. Vsi smo se začudeni spogledali. Kaj se je zgodilo? Vse je bilo videti ko normalno. Vlak se je ustavil, a neznan popotnik je s smehljajem prižgal cigareto. Sprevodnik je prihitel: »Kaj je? Zakaj ste ustavili voz?« — Zato, gospod, ker je ta voz strašno razdejan. Le pogledajte ga. Stekla so pobita, vrata se ne zapirajo. Osemnajst nas je v kupeju, a samo deset sedežev je. Poleg tega je to oddelek za gospe. Tu ni reda, ni organizacije, ni kontrole. Moja dolžnost je bila, da vam to povem, a zdaj lahko gremo dalje. — Nemo smo gledali tega čudaka. Nato se je vlak odpeljal dalje.

s Letošnje leto bo baje toplo in suho. Tako vsaj trdijo po svojih izkušnjah priznani strokovnjaki.

s Duševne muke bivše nemške cesarice. Propast nemškega cesarstva je zadela bivšo cesarico jako globoko. Neka ameriška od-

gojiteljica, ki je bila uslužbena na berlinskem dvoru, je obiskala bivšo cesarico in komaj, da jo je spoznala. Cesarica se je neverjetno zelo postarala in toži neprestano, da je sita življenja. Pravi, da dobiva vse polno pisem brez podpisa, v katerih ji grozijo s smrtjo, pred katero je ne more oteti nobena sila. Poleg tega se je poizkusila zastrupiti. Neprestano jo muči misel o strašni smrti ruske carice, a strah, da jo zadene ista usoda, jo goni v obup.

s Plavi dijamant, ki prinaša nesrečo. Znani »plavi dijamant« je prinesel nesrečo vsakomur, ki ga je imel v posesti. Njegova zgodovina je znana. Na Francosko ga je prinesel Tavernier in ga prodal Ludoviku XIV.; ta ga je prodal slavnemu finančniku Fouquetu. Fouquet je padel v nemilost in bil zaprt; dijamant se je vrnil v kraljevsko hišo; tam ga je nosila Marija Antoinetta, ki je končala svoje življenje na giljotini. Nek Francoz Beau-lieu, ki je otel dijamant od revolucije, je umrl v bedi in žalosti. Potem dolgo časa ni nihče več čul o tem dijamantu. L. 1830 se je pojavil zopet pri Amerikancu Hopeu, ki ga je kupil za 450.000 frankov. Ta ga je daroval svojemu sinu, ki je bil tudi nesrečen. L. 1901 je bil dragulj kupljen za 1 milijon in pol frankov od agenta Colota, ki ga je prodal ruskemu princu Kanizovskemu, a ta ga je posodil Loreni Lane, igralki v Parizu. Colot je znorel in umrl. Igralko je princ zabodel prvi večer, ko se je pojavila v Rusiji na gledališču, dva dni pozneje pa je bil princ ustreljen od revolucionarjev. Kamen je kupil nek Grk, ki se je zrušil z vso svojo družino v nek prepad in nesrečno končal. Dragulj je kupil pozneje sultan Abdul Hamid, ki ga je daroval eni svojih žen, Selimi Zubajski, katero je pozneje on sam ubil. Dragulj je kupil nato Mac Leana, silno bogat Amerikanec, ki mu je te dni ubil avtomobil sina pred lastno hišo. Tedaj v resnici spremlja ta dragulj samo nesrečo.

s Šale. Oče: Vi bi vzeli mojo hčer, tudi če bi ne imela nobenega groša dote? Snubec: Da, če bi ne imela niti fička, bi jo vzel. Oče: Potemtakem vam je pa ne dam; tretelna pa le ne maram imeti v družini. — Gospodična Ema popisuje zbranim prijateljicam lastnosti svojega ženina in opazuje z veseljem, s kako zavistjo jo poslušajo prijateljice. Med temi je tudi pisateljica gospodična Olga. Obrnivši se k njej, reče nevesta: »Da, in še to dobro lastnost ima moj ženin, da takozvanih duhovitih žensk ne more trpeti.« — »To sem si takoj mislila, ko sem slišala, da se je s teboj zaročil,« je hladnokrvno odgovorila pisateljica Olga. — »Slišite, gospod Zvokelj, ali ste vi kaj v sorodu s Tomažem Zvokljem?« — »No ja, tako v daljšem sorodstvu sva; jaz sem namreč prvi sin moje matere, on pa enajsti.« — Žena: Torej šele jutraj si našel domov? Ti pijanec pijani — ali veš, koliko je ura? Pol šestih jutraj! Kje si pa spet pijančeval? Mož: Uh — pri — hk — damski kapeli — hk — Žena: Ha — torej pijanec in pohotnež. Mera je polna — — — Mož: Ravno prav — hk — jaz sem še zmerom — hk — ženjen. — Oficijant Česen se je tako dolgočasil na umetniški razstavi, da je vzbudil občno pozornost. Slikar Matavivec, njegov znanec, je pristopil k njemu in da bi vzbudil njegovo zanimanje za razstavljene umotvore, mu je rekel: »Pojdi, Česen, portret tvojega šefa je razstavljen, pojdi gledat!« — »Sem že videl.« — »Pa ga še enkrat pogledaj; jaz ti bom vse razložil.« — »Ne grem.« — »Zakaj pa ne?« — »Slika je preveč podobna originalu; če jo vidim, imam skušnjavo, da bi ga za uho vsekal.«

s Amerikanska konkurenca. Znani večkratni milijonar Ford se točasno pogaja glede ustanovitve velike tvornice avtomobilov na Danskem, kjer nameravajo izdelati do 20.000 avtomobilov na leto. V Kodanju pa nameravajo ustanoviti velik urad za kupčijo z velikimi motornimi plugi, ki bodo v poljedelstvu nadomestovali konje. Ta plug je igral na Angleškem med vojno veliko vlogo.

s Švedski humor. »Vi imate eno hčer?« je vprašal župnik starega moža. Mož je pokusil odgovoriti, pa mu ni šlo, zato je umolknil. »Oprostite, če Vam sem morda vzbudil lake žalostne spomine. Svet je poln žalosti in morda je moje vprašanje vzbudilo v Vas spomin na mlado, lepo, cvetočo hčerko, ki Vam je umrla v najlepšem cvetu svojega življenja. Ali ni res, moj prijatelj?« — »Ah, ne, gospod župnik. Jaz imam pet neomogozenih hčera in najmlajša izmed njih je stara 28 let.«

Aprovizacija.

a Amerikanska akcija za priboljšek prehrane revnih otrok do 6. leta. Stranke s C-izkaznicami ubožne akcije za Ljubljano, ki imajo otroke do 6. leta, dobe izkaznice za konzervirano mleko, kakao, sladkor in riž v mestni aprovizaciji, Poljanska cesta štev. 13, I. nadstropje po sledečem redu. Vsaka stranka mora prinesiti seboj C-izkaznico ubožne akcije in 1. za otroke od rojstva do 3. leta zeleno izkaznico za otrok in 2. za otroke od 3. do 6. leta pa dokazilo (krstni izpisek), da otrok ni manj kot 3 in ne več kot 6 let star. Na vrsto pridejo stranke s C-izkaznicami: št. 1 do 500 dne 6. junija od 8. do 12. ure; št. 500 do 800 dne 6. junija od 3. do 5. ure; št. 800 do 1300 dne 7. junija od 8. do 12. ure; št. 1300 do 1600 dne 7. junija od 3. do 5. ure; št. 1600 do 2100 dne 10. junija od 8. do 12. ure; št. 2100 do 2400 dne 10. junija od 3. do 5. ure; št. 2400 do konca dne 11. junija od 8. do 12. ure. Vsi zamučniki A, B, C in I. ter II. urad. skupine dobe izkaznice dne 11. junija od 3. do 5. ure popoldne. — Na poznejše priglase se bodo oziralo le v toliko, če bi po končani razdelitvi preostalo še kaj blaga, ker je število otrok, ki se bodo sprejeli v to akcijo, omejeno.

a Sladkorne izkaznice za junij se bodo izdajale pri vseh desetih komisijah v petek, dne 6. junija od 8. do 12. ure popoldne. — Zamučniki dobijo sladkorne izkaznice na Poljanski cesti št. 13, I. nadstropje, in sicer: iz I. in II. okraja dne 10. junija; iz III. in IV. okraja dne 11. junija; iz V. in VI. okraja dne 12. junija; iz VII. in VIII. okraja dne 13. junija; iz IX. in X. okraja dne 14. junija, vsakokrat od 8. do 12. ure popoldne.

a V. krušna komisija uraduje dne 6. junija v steklenem salonu na gostilniškem vrtu gospe Goršetove, Marije Terezije cesta.

a VII. krušna komisija uraduje dne 6. junija v gostilni gosp. Antona Gerbajsa, Celovška cesta.

a Aprovizacija juž. železnice ima v zalogi za svoje odjemalce kristalno sodo po 3 krone kilogram.

Jaroslav.

Zgodovinski roman.

Ruski spisal J. Šmidt-Melin; preložil Al. Benkovič.

(Dalje.)

»Malo poznaš naše ljudstvo, kristjan,« je rekel. »Ako zapazijo tvoj beg, bodo sodili, da so ti samo nadprirodne moči razvezale spone — kajti izdajice ne sumijo med nami — da te je rešil Guhl ali pa da si sam Guhl, in gotovo te ne bodo zasledovali.«

Nato je ostavil Jaroslava, da bi z daljšim občevarjem z njim ne vzbudil pozornosti.

Že se je mračilo, ko je zopet prišel k njemu in mu namah prerezal spone.

»Hvala, hvala,« je šepetal Jaroslav z glasom, od veselja pridrušenim.

»Naj te čuva Allah,« je odgovoril Perzjan ter se pomešal med druge.

Ko je krdelo prišlo do grmovja, je bila nastala taka tema, da je samo Jaroslavovo napeto oko moglo opaziti ozko stransko stezo.

Od jezdečeve ostroge izpodboden konj se je vzpel, takoj nato pa je kot veter zdirjal po stezi. Za njim je padlo nekaj strelav, zasledoval pa ga ni nihče, Kerinove besede so se uresničile popolnoma.

Medtem pa Jaroslav niti opazil ni poezije in blagodejnega nočnega pokoja, kajti gorel je nepotrpežljivosti. Kako dolg se mu je zdel čas, odkar je moral zapustiti Natalijo! Ali jo najde še in kako?...

Tresoč se pod težo čuvstev, je razgretega konja vzpodbadal še k večjemu diru, in ko so prvi solnčni žarki pričeli zlatiti daljne vrhove, se je že nahajal v vnožju tistih gora, kjer so se že toliko ur mudile vse misli njegove.

Hitro je skočil s konja in za uzo ga vodeč hitro korakal kvišku po zaviti stezi.

Se noben žarek ni bil prodril v globel, a Jaroslav je že ugledal z višine zapuščeno dete, ki je tam klečalo na smrt blede, vtopljen v vročo molitev. Premagan od čuvstva nenađane sreče je pokleknil tudi on, sklonil glavo k razburjenim prsom in iz srca mu je vrela hvala vsemodreму vladarju ljudskih usod. Vstal je ter hitel po bregu v dolino.

Zvok dragega glasu, tako dobro znanega, je prodril v srce molečega otroka kot solnčni žarek v cvetko, upognjeno od viharja. Z veseljem vzklikom mu je hitela nasproti.

»Da te le zopet imam,« je ihtela ter se ga oklenila z rokami, »da sem te le zopet našla, edinega prijatelja, brata, vso tolažbo svojo!«

Sele drugi dan sta z novimi močmi zopet nastopila svoje potovanje. Prej pa se je bilo Jaroslavu posrečilo prodati konja na ta način, da si je izmislil verjeten način, kako si ga je bil osvojil.

Po nekajtedenskem, težavnem potovanju je v daljavi pričelo vstajati gorovje Ararata. Težave in neprilike so se pričele manjšati in naša dva junaka sta se čutila dokaj varna.

Ravno se je danilo. A tam ne naznanja najprej mrak prihoda bližajočega se dne, kakor na severu, marveč solnce naenkrat izide

ter vzduh, nebo in zemljo objame s krasoto in harmonijo.

Jaroslavu se je oko porosilo, ko je od tega slikovitega pogorja obrnil pogled proti padu. Tam so se v modri daljini lesketali valovi Araksa, tam je bila njegova domovina! Izvrgla ga je sicer v vrsto prostih vojakov, vendar je bil s celo svojo dušo navezan na zemljo, v kateri mu je tekla zibelka, v kateri so počivali ostanki dragih staršev; navdušenje se mu je vselilo v dušo, ko se je spomnil, da skoro stopi na sveta tla domovinska.

»A ni jih tam rok,« je vzdihnil z bolešnim glasom, »ki bi me objele, ko se vrnem! Nobene ustnice se ne bodo ganile v moj požrelost!«

Zakril si je obraz z rokami ter se voljno udal bolesti in tožnosti.

Medtem pa Natalija ni slutila prijateljevih bolečin, marveč brezskrbno po otroški navadi uhajala v stran ter cvetke nabirala v šopek. Naenkrat se je ustavila in pripognila.

»Ah,« je zaviskala od veselja, »našla sem deteljico s štirimi peresi! To pomeni njegovo srečo!« Previdno je utrgala rastlino in hitela k Jaroslavu.

»Poglej,« je klicala že od daleč, »poglej, kaj sem našla! To pomeni srečo, in ti imaš...«

Obstrmela je, kajti šele zdaj je opazila, da je njen prijatelj vtopljen v mučno premišljevanje.

Za hip je obstrmela, in njene duhapolne oči, ki so se prej žarile od veselja, so se napolnile s solzami. Potem pa se mu je približala in mu mirno roko položila na ramo. Ko pa se je njegov pogled srečal z njenim oroselim, takrat se mu je zdelo, kakor bi bila Natalija, razsvetljena od jutranjega žara, nebeška prikazen, ne pa pozemeljsko bitje.

»Nesrečen si,« je izpregovorila s tolažnim glasom. »Nesrečen si, toda plemenit človek — tako mi je pravil oče — ne more biti nikdar nesrečen, kajti če tudi vse izgubi, ima vendar še svojo krepost. In rekel mi je, da trpljenje v življenju nima te moči, da bi moglo premagati čisto srce; mine, ako ne v tem življenju, pa gotovo po smrti. A ti boš srečen še na tem svetu, veruj mi. Moji starši vidijo z neba, kako lepo skrbiš zame in me čuvaš, blagoslovljajo te in prosijo Boga, da bi ti povrnil ljubezen do mene. O, ko bi tudi jaz mogla pokazati, kako sem srečna s tabo! Ko bi ti mogla dokazati svojo hvaležnost!«

Ves obraz ji je žarel čuvstva hvaležnosti, ki je kazalo, kako močna in resnična bo ljubezen, kadar vzklije v mlademu sreću.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Žvepleno kopališče

Varaždinske toplice (Hrvatska)

Železniška in poštna postaja, telefon, brzojav.

Nov zdravilišni hotel.

Električna razsvetljava.

Staroznano, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-therme) + 58° C. priporočeno za zdravljenje s pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsih, jetrih, želodcu in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne, ogljikovo kisle in solne kopeli. — Odprto celo leto. — Krasna okolica. — Mod. oprema. — Novi hoteli. — Prospekte gratis. — Zdravil. zdravnik dr. J. Lochert.